PROGRAMAREA CALCULATOARELOR

Andrei Patrascu andrei.patrascu@fmi.unibuc.ro

Secția Calculatoare si Tehnologia Informatiei, anul I, 2018-2019 Cursul 8

PROGRAMA CURSULUI

Introducere

- · Algoritmi.
- · Limbaje de programare.
- Introducere în limbajul C. Structura unui program
 C.
- Complexitatea algoritmilor.

□ Fundamentele limbajului C

- Tipuri de date fundamentale. Variabile. Constante.
 Operatori. Expresii. Conversii.
- Instrucțiuni de control
- Directive de preprocesare. Macrodefiniții.
- Funcții de citire/scriere.
- Etapele realizării unui program C.

□ Tipuri derivate de date

- · Tablouri. Şiruri de caractere.
- · Structuri, uniuni, câmpuri de biţi, enumerări.
- · Pointeri.

□ Funcții (1)

- Declarare şi definire. Apel. Metode de trasmitere a paramerilor.
- · Pointeri la funcții.

☐ Tablouri și pointeri

Legătura dintre tablouri și pointeri Aritmetica pointerilor

Alocarea dinamică a memoriei

Clase de memorare

■ Şiruri de caractere

- Funcții specifice de manipulare.
- ☐ Fișiere text și fișiere binare
 - Funcții specifice de manipulare.
- ☐ Structuri de date complexe și autoreferite
 - Definire şi utilizare

☐ Funcții (2)

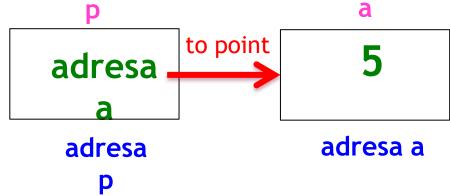
- Funcții cu număr variabil de argumente.
- Preluarea argumentelor funcției main din linia de comandă.

CURSUL DE AZI

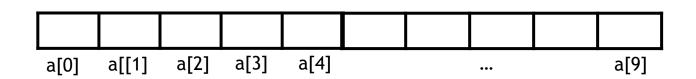
- 1. Legătura dintre tablouri și pointeri
- 2. Aritmetica pointerilor
- 3. Alocare dinamica

un pointer: variabilă care poate stoca adrese de memorie

exemple: int a=5
int *p;
p = &a;

- un tablou 1D: set de valori de acelaşi tip memorat la adrese succesive de memorie
 - exemplu: int a[10];

- adresarea unui element dintr-un tablou cu ajutorul pointerilor
- inițializarea pointerului p cu adresa primului element al unui tablou
 - int *p = v;
 - p = &v[0];
 - numele unui tablou este un pointer (constant) spre primul său element
- cum pot să găsesc adresa/valoarea celui de-al i-lea element din vectorul v pe baza pointerului p (p pointează către adresa de început a tabloului)?

MODELATORUL CONST

modelatorul const precizează pentru o variabilă inițializată că nu este posibilă modificarea variabilei respectivă. Dacă se încearcă acest lucru se returnează eroare la compilarea programului.

```
In function 'main':
error: assignment of read-only variable 'a'
=== Build failed: 1 error(s), 0 warning(s) (0 minute(s), 0 second(s)) ===
```

MODELATORUL CONST

- modelatorul const precizează pentru o variabilă inițializată că nu este posibilă modificarea variabilei respectivă. Dacă se încearcă acest lucru se returnează eroare la compilarea programului.
- putem modifica valoarea unei variabile însoţite de modelatorul const prin intermediul unui pointer (în mod indirect):

POINTERI LA VALORI CONSTANTE

modelatorul const poate preciza pentru un pointer că valoarea variabilei aflate la adresa conținută de pointer nu se poate modifica.

```
main.c 
#include <stdio.h>
#include <stdib.h>

int main()

int a=10;
const int *p=&a;
p=5;
printf("a = %d \n",a);
return 0;

#include <stdib.h>

In function 'main':
error: assignment of read-only location
=== Build failed: 1 error(s), 0 warning(s) (0 minute(s), 0 second(s));

return 0;
```

putem modifica valoarea pointerului:

POINTERI CONSTANȚI

modelatorul const poate preciza pentru un pointer că nu poate referi o altă adresă decât cea pe care o conține la inițializare.

```
int main()
int a=10;
int* const p=&a;
printf("*p=%d \n",*p);
int b;
p = &b;
printf("*p=%d \n",*p);
return 0;

int main()
error: assignment of read-only variable 'p'
=== Build failed: 1 error(s), 0 warning(s) (0 minute(s), 0 second(s))
```

putem modifica valoarea variabilei aflate la adresa conţinută de pointer:

POINTERI CONSTANȚI LA VALORI CONSTANTE

modelatorul const poate preciza pentru un pointer că nu poate referi o altă adresă decât cea pe care o conține la inițializare și de asemenea că nu poate schimba valoare variabilei aflate la adresa pe care o conține.

```
main.c 🚯
           #include <stdio.h>
           #include <stdlib.h>
           int main()
              int a=10;
              const int* const p=&a;
              printf("*p=%d \n",*p);
               p = 5;
  10
              int b = 5;
  11
              p = &b;
                                                    error: assignment of read-only location
  12
              printf("*p=%d \n",*p);
                                                    error: assignment of read-only variable 'p'
  13
               return 0:
  14
                                                     === Build failed: 2 error(s), 0 warning(s) (0 minute(s), 0
```

POINTERI CONSTANȚI VS. VALORI CONSTANTE

- diferențele constau în poziționarea modelatorului const înainte sau după caracterul *:
 - pointer constant: int* const p;
 - pointer la o constantă: const int* p;
 - pointer constant la o constantă: const int* const p;
- dacă declarăm o funcție astfel:

void f(const int* p)

atunci valorile din zona de memoria referită de p nu pot fi modificate.

- adresarea unui element dintr-un tablou cu ajutorul pointerilor
- iniţializarea pointerului p cu adresa primului element al unui tablou
 - int *p = v;
 - p = &v[0];
 - numele unui tablou este un pointer (constant) spre primul său element
- cum pot să găsesc adresa/valoarea celui de-al i-lea element din vectorul v pe baza pointerului p (p pointează către adresa de început a tabloului)?

adresarea unui element dintr-un tablou cu ajutorul pointerilor

```
main.c 🔝
          #include <stdio.h>
          #include <stdlib.h>
        □ int main(){
              int v[5] = \{0,2,4,10,20\};
              int *p = v;
              int i:
              for (i=0;i<5;i++)
  11
  12
                  printf("Accesam elementul %d din vector v prin intermediul lui p.\n",i);
                  printf("Valoarea acestui element este = %d \n",*(p+i));
  13
  14
 16
              p = &v[0];
 17
              for (i=0;i<5;i++)
  18
 19
                  printf("Accesam elementul %d din vector v prin intermediul lui p.\n",i);
 20
                  printf("Valoarea acestui element este = %d \n",*(p+i));
 21
 22
             return 0:
 23
```

adresarea unui element dintr-un tablou cu ajutorul pointerilor

```
main.c 🔯
         #include <stdio.h>
                                       Accesam elementul 0 din vector v prin intermediul lui p.
         #include <stdlib.h>
                                       Valoarea acestui element este = 0
                                       Accesam elementul 1 din vector v prin intermediul lui p.
                                       Valoarea acestui element este = 2
       □ int main(){
                                       Accesam elementul 2 din vector v prin intermediul lui p.
                                       Valoarea acestui element este = 4
            int v[5] = \{0,2,4,10,20\};
            int *p = v;
                                       Accesam elementul 3 din vector v prin intermediul lui p.
            int i:
                                       Valoarea acestui element este = 10
            for (i=0;i<5;i++)
                                       Accesam elementul 4 din vector v prin intermediul lui p.
 11
                                       Valoarea acestui element este = 20
                printf("Accesam elementul
                                       Accesam elementul 0 din vector v prin intermediul lui p.
 13
                printf("Valoarea acestui e
                                       Valoarea acestui element este = 0
 14
                                        Accesam elementul 1 din vector v prin intermediul lui p.
                                       Valoarea acestui element este = 2
 16
            p = &v[0];
                                        Accesam elementul 2 din vector v prin intermediul lui p.
 17
            for (i=0;i<5;i++)
                                       Valoarea acestui element este = 4
 18
                printf("Accesam elementul Accesam elementul 3 din vector v prin intermediul lui p.
 19
                printf("Valoarea acestui (Valoarea acestui element este = 10
 20
                                       Accesam elementul 4 din vector v prin intermediul lui p.
 21
 22
            return 0:
                                       Valoarea acestui element este = 20
 23
```

- adresarea unui element dintr-un tablou cu ajutorul pointerilor
- adresa lui v[i]: &v[i] = p+i
- valoarea lui v[i]: v[i] = *(p+i)
- comutativitate: v[i] = *(p+i) = *(i+p) = i[v] ?!

20

21

adresarea unui element dintr-un tablou cu ajutorul pointerilor

```
main.c 🔞
           #include <stdio.h>
           #include <stdlib.h>
                                                            Afisare v[i]
                                                            v[0]=0
                                                            v[1]=2
  5
6
7
        □ int main(){
                                                            v[2]=4
                                                            v[3]=10
                                                            v[4]=20
               int v[5] = \{0,2,4,10,20\};
                                                            Afisare i[v]
               int i:
                                                            0[v]=0
  9
                                                            1[v]=2
  10
               printf("Afisare v[i] \n");
                                                            2[v]=4
  11
               for(i=0;i<5;i++)
                                                            3[v]=10
                   printf("v[%d]=%d \n",i,v[i]);
  12
                                                            4[v]=20
  13
  14
               printf("Afisare i[v] \n");
                                                            Process returned 0 (0x0)
                                                                                        execution ti
  15
               for(i=0;i<5;i++)
                                                            Press ENTER to continue.
  16
                   printf("%d[v]=%d \n",i,i[v]);
  17
  18
  19
              return 0;
```

Concluzio

adresarea unui element dintr-un tablou cu ajutorul pointerilor

conceptul de tablou nu există în limbajul C. Numele unui tablou este un pointer (constant) spre primul său element.

numele unui tablou este un pointer constant spre primul său element.

int
$$v[100]$$
; ——— $v = &v[0]$;

elementele unui tablou pot fi accesate prin pointeri:

accesare directa accesare	v[0] *v	v[1] *(v+1)	v[i] *(v+i)	v[n-1] *(v+n-1)
indirecta adresa	V	v+1	v+i	v+n-1

$$^*(v+1) = v[1]$$
, insa $^*v+1 = v[0] + 1$

Numele unui tablou = valoarea adresei primului element = un pointer constant (nu poate fi schimbat)

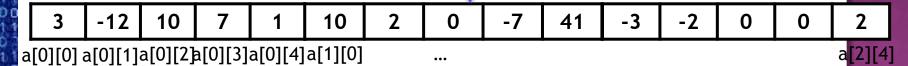
```
int a[100], b[100];
int *p;
int x;
...
p=a; // p reţine adresa lui a[0]
b=a; // gresit! -> b este pointer constant
x=a[0] este echivalentă cu x=*p;
x=a[10] este echivalentă cu x=* (p+10);
    // al unsprezece-lea element din tablou
        (elementul de pe pozitia numarul 10)
PC-I. Giosan-UT Cluj
```

LEGĂTURA DINTRE POINTERI ŞI TABLOURI 200 1 2 3 4

int a[3][5];

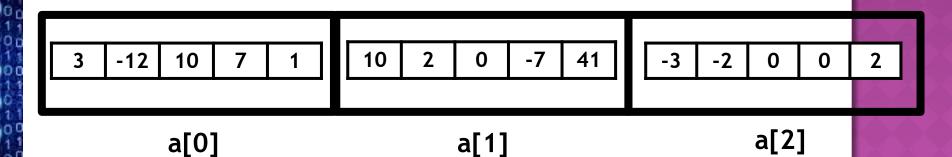
a[1][4] = 41;

		_			
o	3	-12	10	7	1
1	10	2	0	-7	41
2	-3	-2	0	0	2

Reprezentarea în memoria calculatorului a unui tablou bidimensional

tablou bidimensional = tablou de tablouri

POINTERI LA POINTERI (POINTERI DUBLI)

□ sintaxa

```
tip **nume_variabilă;
```

tip = tipul de bază al variabilei de tip pointer dublu nume_variabilă; nume_variabila = variabila de tip pointer dublu care poate lua ca valori adrese de memorie ale unor variabile de tip pointer.

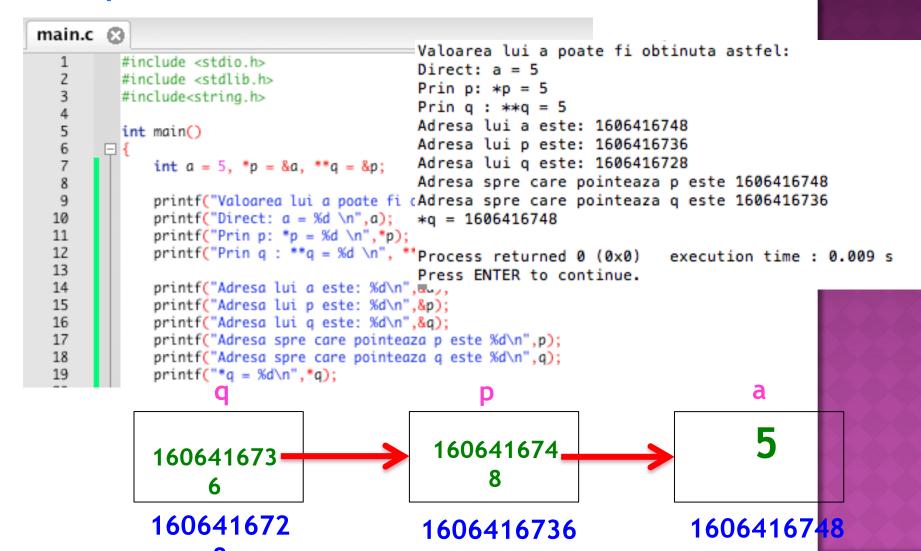
POINTERI LA POINTERI

exemplu:

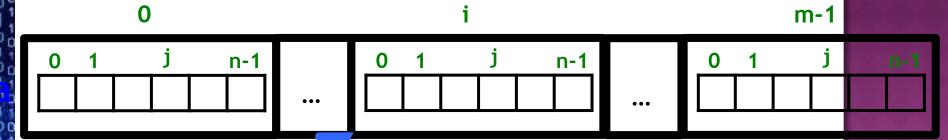
```
main.c 🖸
          #include <stdio.h>
          #include <stdlib.h>
          #include<string.h>
          int main()
              int a = 5, *p = &a, **q = &p;
              printf("Valoarea lui a poate fi obtinuta astfel:\n");
  10
              printf("Direct: a = %d \n",a);
  11
              printf("Prin p: *p = %d \n", *p);
  12
              printf("Prin q : **q = %d \n", **q);
  13
  14
              printf("Adresa lui a este: %d\n",&a);
  15
              printf("Adresa lui p este: %d\n",&p);
  16
              printf("Adresa lui q este: %d\n",&q);
  17
              printf("Adresa spre care pointeaza p este %d\n",p);
  18
              printf("Adresa spre care pointeaza q este %d\n",q);
              printf("*q = %d\n", *q);
  19
```

POINTERI LA POINTERI

→ exemplu:

- tablou bidimensional = tablou de tablouri
- cazul general: int a[m][n];

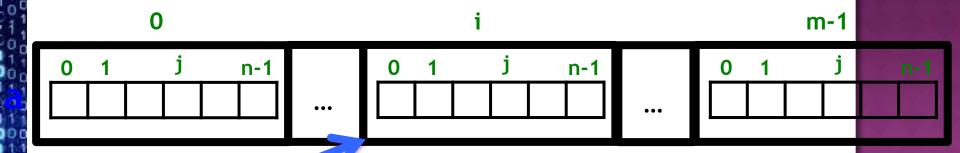

a[i] este un tablou unidimensional.

```
#include <stdio.h>
#include <stdlib.h>
int main()
    int a[5][5],i,j;
    printf("Adresa inceput tablou a: %d \n",a);
    for (i = 0; i < 5; i++)
        printf("%d %d %d \n",a[i],a+i,*(a+i));
    return 0;
```

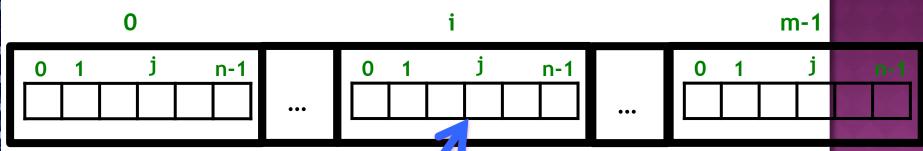
```
#include <stdio.h>
#include <stdlib.h>
int main()
    int a[5][5],i,j;
    printf("Adresa inceput tablou a: %d \n",a);
    for (i = 0; i < 5; i++)
        printf("%d %d %d \n",a[i],a+i,*(a+i));
    return 0:
            Adresa inceput tablou a: 2686680
            2686680 2686680 2686680
              86700 2686700 2686700
            2686720 2686720 2686720
            2686740 2686740 2686740
            2686760 2686760 2686760
            Process returned 0 (0x0) execution time: 0.010 s
            Press any key to continue.
```

cazul general: int a[m][n];

a[i] poate fi considerat nume de tablou =>
 a[i] pointer constant de inceput al tabloului

cazul general: int a[m][n];

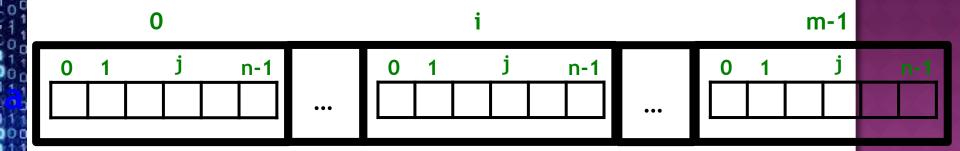
Care este adresa lui a[i][j]? \Rightarrow a[i] + j = *(a + i) + j

□ tablou bidimensional = tablou de tablouri

```
tablou pointer.c 🖸
           #include <stdio.h>
           int main()
   4
5
6
7
               int a[5][5],i,j;
               i = 3:
   8
               for (j=0;j<5;j++)
  10
  11
                   printf("Adresa lui a[%d][%d] este %d \n",i, j, &a[i][j]);
  12
                   printf("Adresa lui a[%d][%d] este %d \n",i, j, *(a+i)+j);
  13
  14
 15
               return 0;
  16
 17
```

```
Adresa lui a[3][0] este 1606416668
Adresa lui a[3][0] este 1606416668
Adresa lui a[3][1] este 1606416672
Adresa lui a[3][1] este 1606416672
Adresa lui a[3][2] este 1606416676
Adresa lui a[3][2] este 1606416676
Adresa lui a[3][3] este 1606416680
Adresa lui a[3][4] este 1606416684
Adresa lui a[3][4] este 1606416684
```

cazul general: int a[m][n];

Care este adresa lui a[i][j]? &a[i][j] = *(a+i)+j = a[i] + j (a este pointer dublu).

Cum exprim valoarea lui a[i][j] în aritmetica pointerilor în funcție de a, i, j?

*&a[i][j] = * (* (a + i) + j) = *(a[i] + j)

□ tablou bidimensional = tablou de tablouri

```
tablou_pointer_2.c 🔝
         #include <stdio.h>
          int main()
                                                                         Valoarea lui a[3][0] este 0
                                                                         Valoarea lui a[3][0] este 0
             int a[5][5],i,j;
                                                                         Valoarea lui a[3][1] este 3
                                                                         Valoarea lui a[3][1] este 3
             for(i=0;i<5;i++)
                                                                         Valoarea lui a[3][2] este 6
                 for(j=0;j<5;j++)
                                                                         Valoarea lui a[3][2] este 6
                     a[i][j] = i*j;
                                                                         Valoarea lui a[3][3] este 9
 10
                                                                         Valoarea lui a[3][3] este 9
 11
             i = 3;
 12
                                                                         Valoarea lui a[3][4] este 12
 13
                                                                         Valoarea lui a[3][4] este 12
             for (j=0;j<5;j++)
 14
 15
                 printf("Valoarea lui a[%d][%d] este %d \n",i, j, a[i][j]);
                 printf("Valoarea lui a[%d][%d] este %d \n",i, j, *(*(a+i)+j));
 16
 17
 18
 19
             return 0:
 20
```

tablou bidimensional = tablou de tablouri

Recapitulam:

5. j[i[a]]

6. j[a[i]]

```
Adresa lui a[i][j] = *(a+i)+j (a este pointer dublu). Valoarea lui a[i][j] = *(*(a+i)+j)

Ştiu că a[i] = *(a+i) = i[a].

Atunci a[i][j] se mai poate scrie ca:

1. *(a[i]+j)

2. *(i[a] + j)

3. (*(a+i))[j]

4. i[a][j]
```

CURSUL DE AZI

- 1. Legătura dintre tablouri și pointeri
- 2. Aritmetica pointerilor
- 3. Alocare dinamica

ARITMETICA POINTERILOR

- <u>asupra pointerilor pot fi realizate operații artimetice</u>:
 - incrementare (++), decrementare (--);
 - adăugare (+ sau +=) sau scădere a unui intreg (- sau -=)
 - scădere a unui pointer din alt pointer;
 - asignări;
 - comparaţii.

ARITMETICA POINTERILOR

 inițializarea unui pointer cu adresa primul element al unui tablou

```
main.c 🔞
          #include <stdio.h>
          #include <stdlib.h>
        □ int main(){
             int v[5]:
             int *p;
 10
             p = &v[0];
 11
             printf("Adresa lui v[0] este %x \n", p);
 12
 13
             printf("Adresa lui v este %x \n", p);
 14
 15
 16
 17
             return 0;
 18
  19
```

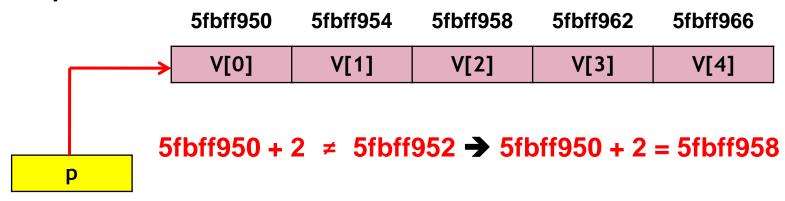
Adresa lui v[0] este 5fbff950
Adresa lui v este 5fbff950

Process returned 0 (0x0) execution time : 0.
Press ENTER to continue.

v este un pointer ca<mark>re</mark> pointeaza către v[0]

ARITMETICA POINTERILOR

adunarea/scăderea unui număr natural dintr-un pointer

în aritmetica pointerilor adăugarea unui întreg la o adresă de memorie are ca rezultat <u>o nouă adresă de</u> memorie!

	5fbff950	5fbff954	5fbff958	5fbff962	5fbff966
	V[0]	V[1]	V[2]	V[3]	V[4]
•					

p=p+2

```
main.c 🔞
          #include <stdio.h>
          #include <stdlib.h>
        ☐ int main(){
             int v[5];
             int *p;
  10
             p = &v[0];
             printf("Adresa spre care pointeaza acum p este %d \n", p);
  11
  12
             p+=4:
  13
             printf("Adresa spre care pointeaza acum p este %d \n", p);
 14
             p-=2;
 15
             printf("Adresa spre care pointeaza acum p este %d \n", p);
  16
             p++;
             printf("Adresa spre care pointeaza acum p este %d \n", p);
 17
 18
             printf("Adresa spre care pointeaza acum p este %d \n", p);
 19
 20
 21
             printf("Adresa spre care pointeaza acum p este %d \n", p);
 22
             printf("Adresa spre care pointeaza acum p este %d \n", p);
 23
```

```
main.c 🔞
         #include <stdio.h>
         #include <stdlib.h>
       ☐ int main(){
            int v[5];
            int *p;
 10
            p = &v[0]:
 11
            printf("Adresa spre care pointeaza acum p este %d \n", p);
 12
            p+=4:
 13
            printf("Adresa spre care pointeaza acum p este %d \n", p);
 14
            p-=2;
 15
            printf("Adresa spre care pointeaza acum p este %d \n", p);
 16
            p++;
 17
            printf("Adresa spre care pointeaza acum p este %d \n", p);
 18
 19
            printf("Adresa spre care pointeaza acum p este %d \n", p);
 20
 21
            printf("Adresa spre care pointegza acum n este %d \n". n):
                                        Adresa spre care pointeaza acum p este 1606416720
 22
            printf("Adresa spre care poir Adresa spre care pointeaza acum p este 1606416736
 23
                                        Adresa spre care pointeaza acum p este 1606416728
                                        Adresa spre care pointeaza acum p este 1606416732
                                        Adresa spre care pointeaza acum p este 1606416736
                                        Adresa spre care pointeaza acum p este 1606416732
                                        Adresa spre care pointeaza acum p este 1606416728
                                        Process returned 0 (0x0) execution time: 0.007 s
                                        Press ENTER to continue.
```

- adunarea/scăderea unui număr natural dintr-un pointer
- adunarea cu n: adresa aflată peste n locații de memorie de adresa curentă stocată în pointer ("la dreapta", se obține adăugând la adresa curentă n*sizeof(*p) octeți) de același tip cu tipul de bază al variabilei de tip pointer
- scăderea cu n: adresa aflată înainte cu n locații de memorie de adresa curentă stocată în pointer stânga", se obține scăzând la adresa curentă n*sizeof(*p) octeți) de același tip cu tipul de bază al variabilei de tip pointer

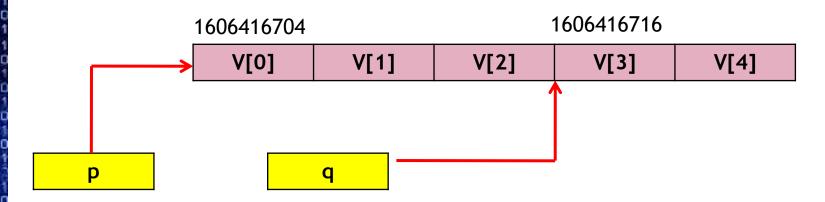
scăderea a două variabile de tip pointer

```
main.c 🔞
          #include <stdio.h>
          #include <stdlib.h>
        ☐ int main(){
             int v[5];
             int *p,*q;
 10
             p = &v[0];
 11
             printf("Adresa spre care pointeaza acum p este %d \n", p);
 12
 13
             q = &v[3];
 14
             printf("Adresa spre care pointeaza acum q este %d \n", q);
 15
 16
             printf("Rezultatul diferentei dintre q si p este %d\n",q-p);
             printf("Rezultatul diferentei dintre p si q este %d\n",p-q);
 17
 18
 19
 20
             return 0;
 21
 22
```

scăderea a două variabile de tip pointer

```
main.c 🔞
         #include <stdio.h>
         #include <stdlib.h>
       □ int main(){
            int v[5];
            int *p,*q;
 10
            p = &v[0]:
 11
            printf("Adresa spre care pointeaza acum p este %d \n", p);
 12
 13
            q = &v[3];
 14
            printf("Adresa spre care pointeaza acum q este %d \n", q);
 15
 16
            printf("Rezultatul diferentei dintre q si p este %d\n",q-p);
            printf("Rezultatul diferentei dintre p si q este %d\n",p-q);
 17
 18
 19
                                       Adresa spre care pointeaza acum p este 1606416704
 20
            return 0;
                                       Adresa spre care pointeaza acum q este 1606416716
 21
                                       Rezultatul diferentei dintre q si p este 3
 22
                                       Rezultatul diferentei dintre p si q este -3
                                        Process returned 0 (0x0)
                                                                     execution time: 0.006 s
                                       Press ENTER to continue.
```

scăderea a două variabile de tip pointer

 în aritmetica pointerilor diferența dintre doi pointeri reprezintă numărul de obiecte de același tip care despart cele două adrese

p – q > 0 înseamnă că p e la dreapta lui q

p – q < 0 înseamnă că p e la stânga lui q

compararea a două variabile de tip pointer

```
main.c 🚯
          #include <stdio.h>
          #include <stdlib.h>
        ☐ int main(){
             int v[5];
             int *p,*q;
  10
             p = &v[2];
             printf("Adresa spre care pointeaza acum p este %d \n", p);
  11
  12
             a = &v[4];
  13
             printf("Adresa spre care pointeaza acum q este %d \n", q);
  14
  15
             p > q ? printf("p este la dreapta lui q\n"):printf("p este la stanga lui q\n");
  16
             q = &v[0];
 17
             printf("Adresa spre care pointeaza acum q este %d \n", q);
             p > q ? printf("p este la dreapta lui q\n"):printf("p este la stanga lui q\n");
  18
 19
 20
             return 0;
 21
```

compararea a două variabile de tip pointer

```
main.c 🚯
         #include <stdio.h>
         #include <stdlib.h>
       □ int main(){
            int v[5];
            int *p,*q;
 10
            p = &v[2];
 11
            printf("Adresa spre care pointeaza acum p este %d \n", p);
 12
            a = &v[4];
            printf("Adresa spre care pointeaza acum q este %d \n", q);
 13
 14
 15
            p > q ? printf("p este la dreapta lui q\n"):printf("p este la stanga lui q\n");
 16
            q = &v[0];
 17
            printf("Adresa spre care pointeaza acum q este %d \n", q);
 18
            p > q ? printf("p este la dreapta lui q\n"):printf("p este la stanga lui q\n");
 19
                                             Adresa spre care pointeaza acum p este 1606416712
 20
            return 0;
 21
                                             Adresa spre care pointeaza acum q este 1606416720
                                             p este la stanga lui q
                                             Adresa spre care pointeaza acum q este 1606416704
                                             p este la dreapta lui q
                                             Process returned 0 (0x0)
                                                                          execution time : 0.006 s
                                             Press ENTER to continue.
```

compararea a două variabile de tip pointer = compararea diferenței lor cu 0

```
main.c 🔞
          #include <stdio.h>
          #include <stdlib.h>
       □ int main(){
             int v[5];
             int *p,*q;
 10
             p = &v[2];
             printf("Adresa spre care pointeaza acum p este %d \n", p);
 11
 12
             q = &v[4];
 13
             printf("Adresa spre care pointeaza acum q este %d \n", q);
 14
 15
             p - q > 0? printf("p este la dreapta lui q\n"):printf("p este la stanga lui q\n");
 16
             a = &v[0];
             printf("Adresa spre care pointeaza acum q este %d \n", q);
 17
 18
             p - q > 0? printf("p este la dreapta lui q\n"):printf("p este la stanga lui q\n");
 19
 20
             return 0:
                                                      Adresa spre care pointeaza acum p este 1606416712
 21
                                                      Adresa spre care pointeaza acum q este 1606416720
                                                      p este la stanga lui q
                                                      Adresa spre care pointeaza acum q este 1606416704
                                                      p este la dreapta lui q
```

observație: aritmetica pointerilor are sens și este sigură dacă adresele implicate sunt adrese ale elementelor unui tablou.

```
main.c 🔞
          #include <stdio.h>
          #include <stdlib.h>
        □ int main(){
               double a=3.14,b=2*a;
               int x=10, y=20, z=30, w=40;
 10
               printf(" a=%f \ n b=%f \ n x=%d \ n y=%d\ z=%d\ w=%d\ n",a,b,x,y,z,w);
 11
 12
               double *p = &b;
 13
               p = 5.2;
 14
               *(p+1) = 6.4;
 15
               *(p+2) = 100.54;
 16
               *(p+3) = 1000.971;
 17
 18
              printf(" a=\% \n b=\%f \n x=\%d \n y=\%d\n z=\%d\n w=\%d\n",a,b,x,y,z,w);
 19
 20
              return 0:
```

```
a=3.140000
b=6.280000
x=10
y=20
z=30
w=40
a=6.400000
b=5.200000
x=1083131844
y=-1683627180
z=1079583375
w=1546188227
```

Process returned 0 (0x0)

Press ENTER to continue.

ALOCAREA DINAMICĂ A MEMORIE

- heap-ul este o zonă predefinită de memorie (de dimensiuni foarte mari) care poate fi accesată de program pentru a stoca date și variabile
- datele și variabilele pot fi alocate pe heap prin apeluri speciale de funcții din biblioteca stdlib.h: malloc, calloc, realloc
- zonele de memorie pot să fie dezalocate la cerere prin apelul funcției free
- este recomandat ca memoria să fie eliberată în momentul în care datele/variabilele respective nu mai sunt de interes!

HARTA SIMPLIFICATĂ A MEMORIEI LA RULAREA UNUI PROGRAM

zona de HEAP: pot aloca dinamic memorie aici și prin intermediul aritmeticii pointerilor reține informație

zona memoriei libere (HEAP)

zona stivă

zona de date iniţializate

zona de date neiniţializate (BSS – BLOCK STARTED BY SYMBOL)

zona text (codul programului)

Registers

prototipul funcției:

void * malloc(int dimensiune);

unde:

- dimensiune = numărul de octeți ceruți a se aloca
- dacă există suficient spațiu liber în HEAP atunci un bloc de memorie continuu de dimensiunea specificată va fi marcat ca ocupat, iar funcția malloc va returna un pointer ce conține adresa de început a acelui bloc. Dacă nu există suficient spațiu liber funcția malloc întoarce NULL.
- accesarea blocului alocat se realizează printr-un pointer (din STACK) către adresa de început a blocului (din HEAP).

prototipul funcției:

void * malloc(int dimensiune);

unde:

dimensiune = numărul de octeți ceruți a se aloca

- tipul generic void * returnat de funcția malloc face obligatorie utilizarea unei conversii de tip atunci când respectivul pointer este asignat unui pointer de tip obișnuit.
- pointerul în care păstrăm adresa returnată de malloc va fi plasat în zona de memorie statică.

□ exemplu:

```
main.c 🖸
           #include <stdio.h>
           #include <stdlib.h>
        ☐ int main(){
              int a=0:
             int *p=&a;
             printf("Adresa lui a este = %d \n",&a);
             printf("Adresa lui p este = %d \n",&p);
  10
             printf("Cerere alocare memorie in HEAP \n");
  11
             p = (int*) malloc(5*sizeof(int));
  12
              if (p==NULL)
  13
  14
                   printf("Nu exista spatiu liber in HEAP \n");
  15
                   exit(0);
  16
  17
               else
  18
                   printf("Pointerul p pointeaza catre adresa = %d din HEAP\n",p);
  19
              int i:
  20
               for (i=0;i<5;i++)
  21
                   p[i] = i;
  22
               free(p);
  23
  24
               return 0;
  25
```

exemplu:

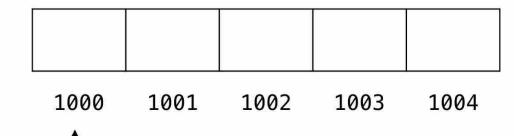
```
main.c 🖸
          #include <stdio.h>
          #include <stdlib.h>
        □ int main(){
             int a=0:
             int *p=&a;
             printf("Adresa lui a este = %d \n",&a);
             printf("Adresa lui p este = %d \n",&p);
  10
             printf("Cerere alocare memorie in HEAP \n");
  11
             p = (int*) malloc(5*sizeof(int));
  12
             if (p==NULL)
  13
  14
                  printf("Nu exista spatiu liber in HEAP \n");
  15
                  exit(0);
  16
  17
              else
  18
                  printf("Pointerul p pointeaza catre adresa = %d din HEAP\n",p);
  19
              int i:
  20
              for (i=0;i<5;i++)
                                                Adresa lui a este = 1606416748
  21
                  p[i] = i;
                                                Adresa lui p este = 1606416736
  22
              free(p);
                                                Cerere alocare memorie in HEAP
  23
                                                Pointerul p pointeaza catre adresa = 1048704 din HEAP
 24
              return 0;
  25
                                                Process returned 0 (0x0)
                                                                              execution time: 0.008 s
                                                Press ENTER to continue.
```

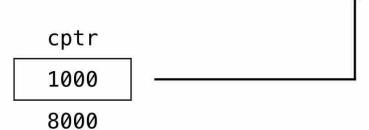
Observatii:

- blocurile alocate în zona de memorie dinamică nu au nume
- mod de acces: adresa de memorie.
- accesul blocului de memorie se realizează prin intermediul unui pointer în care păstrăm adresa de început.
- orice bloc de memorie alocat dinamic trebuie *eliberat* înainte să se încheie execuţia programului. Funcţia **free** permite eliberarea memoriei (parametru: adresa de început a blocului).

9 CLASSROOM

char *cptr = (char *) malloc (5 * sizeof(char));

dyclassroom.com

Funcție pentru citirea unui tablou unidimensional: se citeste numărul de elemente, se aloca dinamic tabloul și se citesc elementele tabloului.

```
main.c 🖸
           #include <stdio.h>
           #include <stdlib.h>
           int citire(int *v)
               int i,n;
               printf("n=");scanf("%d",&n);
               v =(int *)malloc(n*sizeof(int));
               for (i=0;i<n;i++)
                   scanf("%d",&v[i]);
  11
               return n:
  12
 13
  14
  15
           int main()
  16
 17
               int n,*p=NULL;
 18
               n=citire(p);
 19
               int i;
  20
               for(i=0;i<n;i++)
                   printf("p[%d]=%d",i,p[i]);
  21
  22
 23
               return 0;
```

for(i=0;i<n;i++)

return 0;

printf("p[%d]=%d",i,p[i]);

20

21

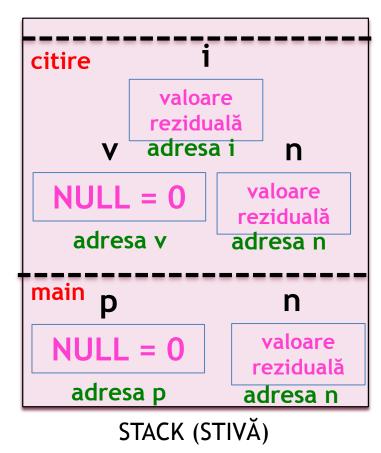
22 23

Funcție pentru citirea unui tablou unidimensional: se citeste numărul de elemente, se aloca dinamic tabloul și se citesc elementele tabloului.

```
main.c 🖸
          #include <stdio.h>
          #include <stdlib.h>
                                                 n=5
          int citire(int *v)
                                                 10
                                                 20
              int i,n;
                                                 30
              printf("n=");scanf("%d",&n);
                                                 40
              v =(int *)malloc(n*sizeof(int));
                                                 50
              for (i=0;i<n;i++)
                   scanf("%d",&v[i]);
                                                 Process returned -1 (0xFFFFFFFF)
                                                                                      execution time : 6.938 s
  11
               return n:
                                                 Press ENTER to continue.
  12
 13
  14
 15
          int main()
  16
 17
              int n,*p=NULL;
 18
              n=citire(p);
  19
              int i;
```

Funcție pentru citirea unui tablou unidimensional: se citeste numărul de elemente, se aloca dinamic tabloul și se citesc elementele tabloului.

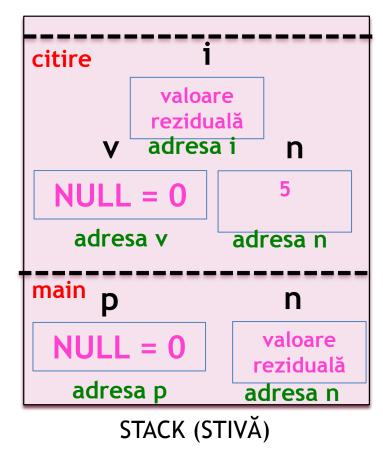
v este copie a lui p

HEAP

Funcție pentru citirea unui tablou unidimensional: se citeste numărul de elemente, se aloca dinamic tabloul și se citesc elementele tabloului.

v este copie a lui p

STACK (STIVĂ)

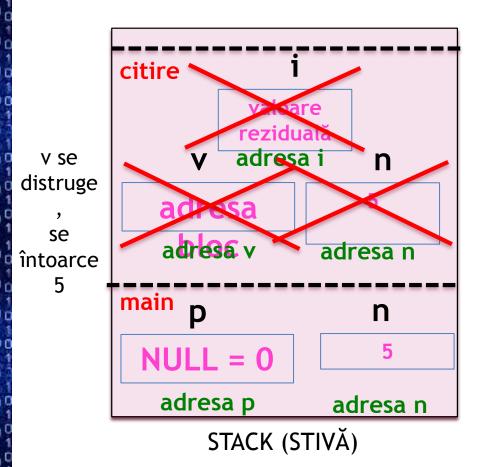
citire

Funcție pentru citirea unui tablou unidimensional: se citeste numărul de elemente, se aloca dinamic tabloul și se citesc elementele tabloului.

valoare reziduală adresa i v este adresa copie a adresa bloc n lui p octeți adresa v adresa n main valoare NULL = 0reziduală adresa p adresa n

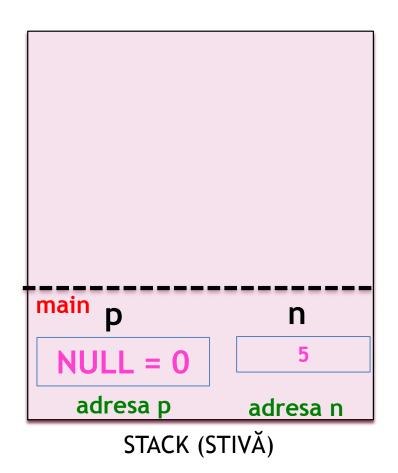
HEAP

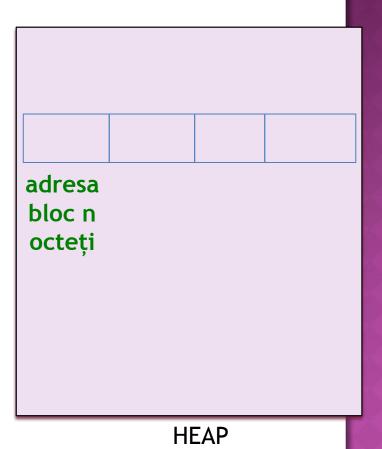
Funcție pentru citirea unui tablou unidimensional: se citeste numărul de elemente, se aloca dinamic tabloul și se citesc elementele tabloului.

Funcție pentru citirea unui tablou unidimensional: se citeste numărul de elemente, se aloca dinamic tabloul și se citesc elementele tabloului.

int i:

return 0;

for(i=0;i<n;i++)

printf("p[%d]=%d ",i,p[i]);

20

21

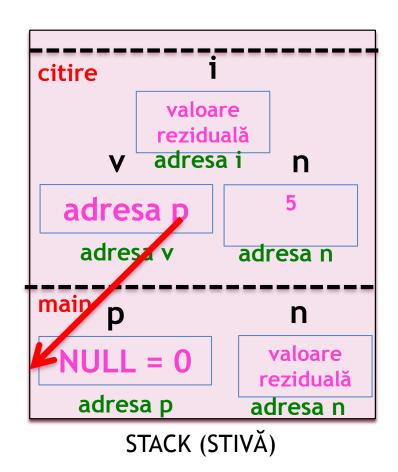
22 23

24

Funcție pentru citirea unui tablou unidimensional: se citeste numărul de elemente, se aloca dinamic tabloul și se citesc elementele tabloului.

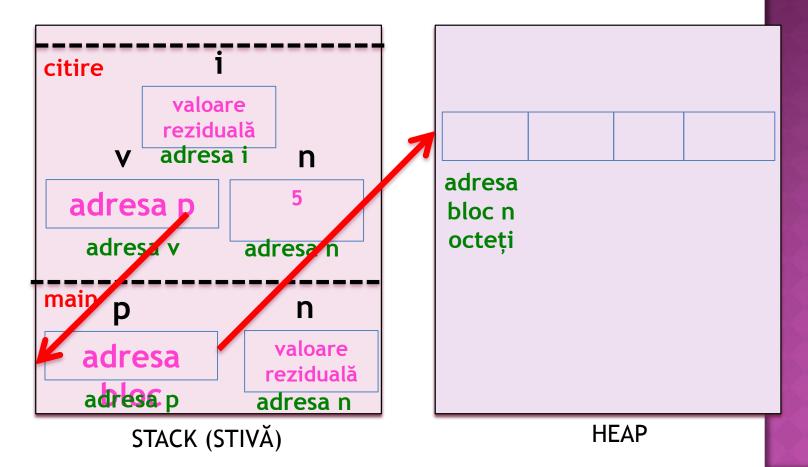
```
main.c 🖸
          #include <stdio.h>
          #include <stdlib.h>
          int citire1(int **v)
                                                    n=5
                                                    10
              int i.n:
                                                    20
              printf("n=");scanf("%d",&n);
                                                    30
              *v =(int *)malloc(n*sizeof(int));
                                                    40
  9
              for (i=0;i<n;i++)
                                                    50
  10
                  scanf("%d",&(*v)[i]);
 11
                                                    p[0]=10 p[1]=20 p[2]=30 p[3]=40 p[4]=50
              return n;
 12
                                                    Process returned 0 (0x0)
                                                                                  execution time: 4.915
 13
                                                    Press ENTER to continue.
 14
 15
          int main()
 16
 17
              int n.*p=NULL;
 18
              n=citire1(&p);
 19
```

Funcție pentru citirea unui tablou unidimensional: se citeste numărul de elemente, se aloca dinamic tabloul și se citesc elementele tabloului.

exemplu: scriu o funcție pentru citirea unui tablou unidimensional. În interiorul funcției citesc numărul n de elemente, aloc dinamic tabloul și citesc elementele tabloului.

FUNCŢIA CALLOC

prototipul funcției:

void * calloc(int numar, int dimensiune);

unde:

- numar = numărul de blocuri/elemente a se aloca
- dimensiune = numărul de octeți ceruți pentru fiecare bloc
- dacă există suficient spaţiu liber în HEAP atunci un bloc de memorie continuu de dimensiunea specificată va fi marcat ca ocupat, iar funcţia calloc va returna un pointer ce conţine adresa de început a acelui bloc. Dacă nu există suficient spaţiu liber funcţia calloc întoarce NULL.
- diferența față de malloc: funcția calloc inițializează toate blocurile cu 0.

exemplu: JA CALLOC

exempluCalloc.c 🕄

```
#include<stdio.h>
 2
         #include<stdlib.h>
 3
 4
         int main()
 5
6
            int n,i,*p1 = NULL;
            double *p2 = NULL;
 9
            char *p3 = NULL;
10
11
            scanf("%d",&n);
12
13
            p1 = (int*) calloc(n,sizeof(int));
14
            printf("\n Afisare adrese + valori vector de int alocat cu calloc \n");
15
            for(i=0;i<n;i++)
16
            printf("%x %d ", p1+i, p1[i]);
17
18
            p2 = (double*) calloc(n,sizeof(double));
19
            printf("\n Afisare adrese + valori vector de double alocat cu calloc \n");
20
            for(i=0;i<n;i++)
21
            printf("%x %f ", p2+i, p2[i]);
22
23
            p3 = (char*) calloc(n,sizeof(char));
24
            printf("\n Afisare adrese + valori vector de char alocat cu calloc \n");
25
            for(i=0;i<n;i++)
26
            printf("%x %d ", p3+i, p3[i]);
27
            printf("\n");
28
29
             return 0;
30
```

exemplu: JIA CALLOC

```
exempluCalloc.c 🔞
          #include<stdio.h>
   2
          #include<stdlib.h>
   3
          int main()
   5
6
             int n,i,*p1 = NULL;
             double *p2 = NULL:
   9
             char *p3 = NULL;
  10
  11
             scanf("%d",&n);
  12
  13
             p1 = (int*) calloc(n,sizeof(int));
  14
             printf("\n Afisare adrese + valori vector de int alocat cu calloc \n");
  15
             for(i=0;i<n;i++)
  16
             printf("%x %d ", p1+i, p1[i]);
  17
  18
             p2 = (double*) calloc(n,sizeof(double));
  19
             printf("\n Afisare adrese + valori vector de double alocat cu calloc \n");
  20
             for(i=0;i<n;i++)
             printf("%x %f ", p2+i, p2[i]);
  21
  22
  23
            p3 = 5
  24
             print
  25
             for(i
                   Afisare adrese + valori vector de int alocat cu calloc
  26
             prin 100080 0 100084 0 100088 0 10008c 0 100090 0
  27
             print
                   Afisare adrese + valori vector de double alocat cu calloc
  28
                  1000a0 0.000000 1000a8 0.000000 1000b0 0.000000 1000b8 0.000000 1000c0 0.000000
  29
                   Afisare adrese + valori vector de char alocat cu calloc
  30
                  100170 0 100171 0 100172 0 100173 0 100174 0
```

FUNCȚIA REALLOC

prototipul funcției:

void * realloc(void *p, int dimensiune);

unde:

- p reprezinta un pointer (începutul unui bloc de memorie pe care vreau să îl redimensionez (de obicei avem nevoie de mai multă memorie))
- dimensiune = numărul de octeți ceruți pentru alocare
- dacă există suficient spaţiu liber în HEAP atunci un bloc de memorie continuu de dimensiunea specificată va fi marcat ca ocupat, iar funcţia realloc va returna un pointer ce conţine adresa de început a acelui bloc. Tot conţinutul blocului de memorie iniţial se copiază. Dacă nu există suficient spaţiu liber realloc întoarce NULL.

FUNCŢIA REALLOC

□ exemplu:

```
main.c 🔝
          #include <stdio.h>
          #include <stdlib.h>
        □ int main(){
             int *a, *aux;
             a = (int*) malloc(100*sizeof(int));
             if(!a)
 10
                 printf("Nu pot aloca memorie");
 11
                 exit(0);
 12
 13
 14
             aux = (int*) realloc(a, 200*sizeof(int));
 15
             if(!aux)
 16
                 printf("Nu pot redimensiona blocul a");
 17
                                                                Redimensionare reusita
 18
                 free(a);
 19
                 exit(0);
 20
                                                                Process returned 0 (0x0)
                                                                                               execution time :
 21
             else
                                                               Press ENTER to continue.
 22
 23
                 printf("Redimensionare reusita \n");
 24
                 a = aux;
 25
 26
 27
             free(a);
```

FUNCȚIA FREE

prototipul funcției:

void free(void *p);

unde:

- p reprezinta un pointer (începutul unui bloc de memorie pe care vrem să-leiberăm)
- funcția free eliberează zona de memoria alocată dinamic a cărei adresă de început este dată de p. Zona de memorie dezalocată este marcată ca fiind disponibilă pentru o nouă alocare.
- un bloc de memorie nu trebuie eliberat de mai multe ori.

- principalul avantaj al folosirii alocării dinamice este gestionarea eficientă a resurselor memoriei. Memoria necesară este alocată în timpul execuției programului (când e nevoie) și nu la compilarea programului
- exemplu: se citește de la tastatură un număr n și apoi n numere întregi. Să se afișeze numerele în ordinea inversă a citirii.

```
n=5
10
20
30
40
50
50 40 30 20 10
Process returned 0 (0x0) execution time : 6.139 s
Press ENTER to continue.
```

exemplu: se citește de la tastatură un șir de numere întregi până la întâlnirea lui 0. Să se afișeze numerele în ordinea inversă a citirii.

```
main.c 🖸
           #include <stdio.h>
           #include <stdlib.h>
           void afisare(int *p, int dim)
               int i:
               printf("\nDupa %d realocari: ",dim);
               for(i=dim-1;i>=0;i--)
                   printf("%d\t",*(p+i));
  10
        □ int main(){
 11
               int *p,*aux,i,valoareCitita:
  12
               printf("Dati numarul:");
 13
               scanf("%d", &valoareCitita);
  14
               p = (int*) malloc(sizeof(int));
  15
 16
               while(valoareCitita!=0)
  17
  18
                   p[i] = valoareCitita;
  19
                   afisare(p,i+1);
  20
                   i++:
  21
                   p = realloc(p,(i+1)*sizeof(int));
  22
                   printf("\nDati un alt numar:");
  23
                   scanf("%d", &valoareCitita);
  24
  25
               free(p);
  26
               return 0;
```

Ce se întâmplă dacă nu pot să realoc memorie? p devine NULL (am pierdut tot conținutul de până atunci).

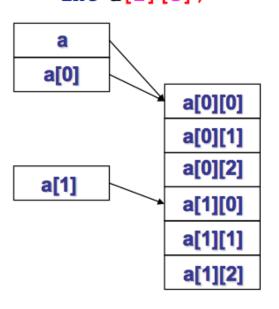
exemplu: se citește de la tastatură un șir de numere întregi până la întâlnirea lui 0. Să se afișeze numerele în ordinea inversă a citirii.

```
main.c 🚯
          #include <stdio.h>
           #include <stdlib.h>
          void afisare(int *p, int dim)
               int i;
               printf("\nDupa %d realocari: ",dim);
               for(i=dim-1;i>=0;i--)
                  printf("%d\t",*(p+i));
        □ int main(){
               int *p,*aux,i,valoareCitita;
 12
               printf("Dati numarul:"):
  13
               scanf("%d", &valoareCitita);
  14
               p = (int*) malloc(sizeof(int));
 15
               i = 0:
 16
               while(valoareCitita!=0)
 17
  18
                   p[i] = valoareCitita;
 19
                   afisare(p,i+1);
  20
  21
                   aux = realloc(p,(i+1)*sizeof(int));
  22
                   if(aux)
  23
                       p = aux;
  24
                   else
  25
  26
                       printf("Eroare la realocare\n");
                       free(p);exit(0);
  27
  28
  29
                   printf("\nDati un alt numar:");
  30
                   scanf("%d",&valoareCitita);
 31
 32
               free(p);
```

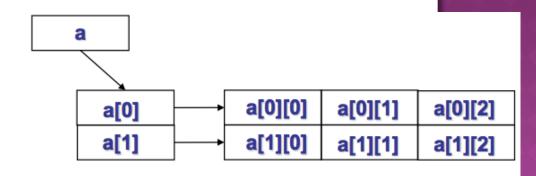
```
Dati numarul:10
Dupa 1 realocari: 10
Dati un alt numar:20
Dupa 2 realocari: 20
                         10
Dati un alt numar:30
Dupa 3 realocari: 30
                         20
                                 10
Dati un alt numar:40
Dupa 4 realocari: 40
                                 20
                                         10
                         30
Dati un alt numar:50
Dupa 5 realocari: 50
Dati un alt numar:0
                            execution time: 9.421 s
Process returned 0 (0x0)
```

alocarea dinamică a unui tablou bi-dimensional

Alocarea statică (pe STIVĂ) int a[2][3];

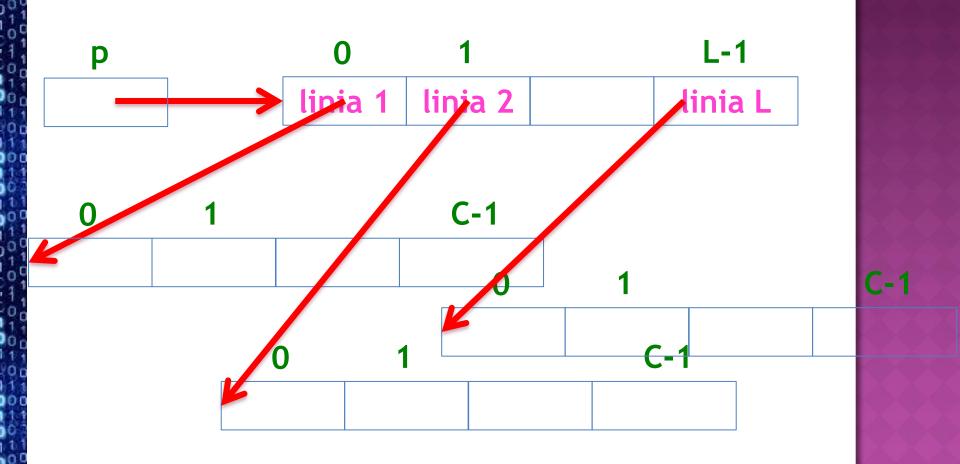

Alocarea dinamică (pe HEAP)

a e pointer dublu

alocarea dinamică a unui tablou bi-dimensional

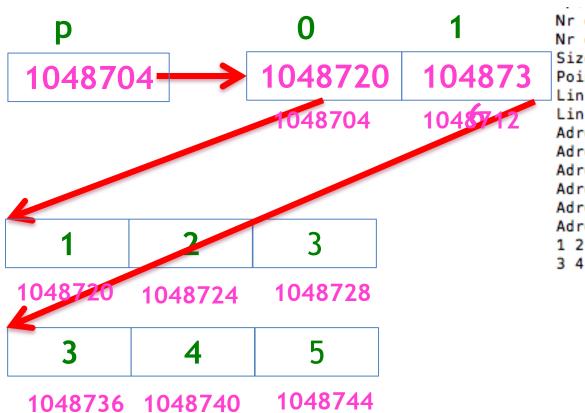

exemplu: alocarea dinamică a unui tablou bi-dimensional

```
tablou bidimensional.c 🔞
          #include <stdio.h>
           #include <stdlib.h>
          int main() {
            int L, C, i, j;
            int **p; // Adresa matrice
            printf("Nr de linii L = "); scanf("%d", &L);
  9
            printf("Nr de coloane ( = "); scanf("%d", &C);
  10
  11
            p = (int**) malloc(L * sizeof(int*));
  12
            printf("Sizeof(int*) = %d \n", sizeof(int*));
  13
            printf("Pointerul p contine adresa %d \n",p);
  14
  15
            for (i = 0; i < L; i++)
  16
              p[i] = calloc((, sizeof(int));
  17
  18
              printf("Linia %d incepe la %d \n",i,p[i]);
  19
  20
  21
            for (i = 0; i < L; i++) {
  22
              for (j = 0; j < C; j++) {
                p[i][j] = L * i + j + 1;
  23
  24
                printf("Adresa lui p[%d][%d] este = %d \n",i,j,&p[i][j]);
  25
  26
  27
  28
            for (i = 0; i < L; i++) {
  29
              for (j = 0; j < C; j++) {
  30
                printf("%d ", p[i][j]);
  31
  32
              printf("\n");
```

```
Nr de linii L = 2
Nr de coloane C = 3
Sizeof(int*) = 8
Pointerul p contine adresa 1048704
Linia 0 incepe la 1048720
Linia 1 incepe la 1048736
Adresa lui p[0][0] este = 1048720
Adresa lui p[0][1] este = 1048724
Adresa lui p[0][2] este = 1048728
Adresa lui p[1][0] este = 1048736
Adresa lui p[1][1] este = 1048740
Adresa lui p[1][2] este = 1048744
1 2 3
3 4 5
```

exemplu: alocarea dinamică a unui tablou bi-dimensional


```
Nr de linii L = 2
Nr de coloane C = 3
Sizeof(int*) = 8
Pointerul p contine adresa 1048704
Linia 0 incepe la 1048720
Linia 1 incepe la 1048736
Adresa lui p[0][0] este = 1048720
Adresa lui p[0][1] este = 1048724
Adresa lui p[0][2] este = 1048728
Adresa lui p[1][0] este = 1048736
Adresa lui p[1][1] este = 1048740
Adresa lui p[1][2] este = 1048744
1 2 3
3 4 5
```

ALOCARE DINAMICĂ - AVANTAJE + DEZAVANTAJE

- avantaje:
 - durata de viață: putem controlo când are loc alocarea și dezalocarea memoriei
 - memoria: dimensiunea memoriei alocată poate fi controlată în timpul execuției programului. Spre exemplu un tablou poate fi alocat astfel încât are să aibă dimensiunea identică cu cea a unui tablou specificat în timpul execuției programului
- dezavantaje:
 - mai mult de codat: alocarea meoriei trebuie făcută explicit în cod
 - posibile bug-uri: lucrul cu pointerii (crash-uri de memorie)

```
int *v, *temp;
v = (int*) malloc(10*sizeof(int));
temp = (int*)
malloc(10*sizeof(int));
temp = v; //fac o copie a lui v in
temp V
                                                     9
     temp
```

```
int *v, *temp;
v = (int*) malloc(10*sizeof(int));
temp = (int*)
malloc(10*sizeof(int));
temp = v; //fac o copie a lui v in
temp V
     temp
```

Zonă marcată de sistemul de operare ca fiind ocupată dar inutilizabilă întrucât am "pierdut" adresa de început a blocului.

(zonă orfană de memorie)

```
void f(...){
int *p = (int*) malloc(10*sizeof(int));
...
}
```

```
p 0 1 9
```

p este variabilă locală funcției f și va fi distrusă la ieșirea din funcție. Totuși memoria rămâne alocată și inutilizabilă (zonă orfană de memorie).

```
void f(...){
int *p = (int*) malloc(10*sizeof(int));
free(p); //eliberare memorie
}
```

```
int v[200];
free(v);
```

v e alocat static, pot elibera cu functia free numai blocuri de memorie alocate dinamic

```
(12054) malloc: *** error for object 0x7fff5fbff7d0: pointer being freed wa allocated et a breakpoint in malloc_error_break to debug ss returned -1 (0xFFFFFFFF) execution time: 0.053 s
```